(Nro. 30.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 15. 8. Lutego 1819.

Wiadomości kraiowe.

Zę Lwowa. — Nayiaśnieyszy Pan raczył mocą naywyższey uchwały z d. 26. Grudnia r. z., Aptekarza Lwowskiego P. Wincentego Żiętkiewicza za iego doświadczony patryiotyczny sposób myślenia i szczególnieysze przywiązanie do Cesarskiego Domu Austryiackiego niemniey miłość dobroczynności, udarować nayłaskawiey średnim złotym medalem honorowym z uszkiem i stążką.

Z Wiednia. — Dnia 24go Stycznia przybrał Dwór załobę po N. Królowey Hiszpańskiey Maryi Ludwice Małżonce Karola IVgo. Gruba żałoba trwała do dnia 31go Stycznia, cienka zaś skończy się z dniem 10tym Lutego.

Dziennik urzędowy gazety Wiedeńskiey umieścił poniższy okolnik, zawieraiący przestrogi względem zachowania się przy oddawaniu na pocztę listów poleconych: Dla zachowania potrzebney koniecznie troskliwosci i baczności względem listów polecanych; C. K. powszechna Kamera nadworna ustanowiła Wyrokiem z d. 2. b. m. co następnie: 1.) Jeżeli zginie list polecony, Urzędnik pocztowy którego w tem wina, popadnie w karę pieniężną Dwudziestu Złotych Reńskich w monecie konwencyyney. 2.) Pieniądz ten Złotych Reńskich Dwadzieścia zostanie własnością oddawcy listu. Atoli 3) Skargi o zagubę listów poleconych zapowiedziane bydź maią do Urzędów pocztowych, u których listy te polecane były a to w przeciągu trzech miesięcy rachuiąc od dnia oddanego listu, a do naywyższey poczt Administracyi na pismie wniesione, niemniey Rewersa poczty na odebrane listy załączone; na skargi poźniey zaniesione, nie będzie żadnego względu. 4.) Co się tycze listów poleconych, które iść maią do Francyi, obowiązkiem iest oddawcy, na kopertę listu takiego przyłożyć przynaymniey trzy pieczęcie, inaczey w Urzędzie poczty przyiętemi bydź nie maią. Rozporządzenia tą obowiązywać ma prawnie od d. 1. Lutego 1819. W Wiedniu d. 22. Stycznia 1819.

(Następuią podpisy).

Obwieszczenie.

Dyrekcyia uprzywil. Banku Austryiackiego, podaie do publiczney wiadomości w stosunku do obwieszczenia swoiego z d. 28. Grudnia r. z; że chcąc przyszłym akcyionistom zapewnić zupełnie równą część w zasobnym fundaszu banku, utworzonym przez składanie części osiągnionych dawniey zysków; każdy nowy wniosek akcyyny w skutek uchwały Wydziału bankowego, wynosić ma na r. b. 1819: Tysiąc Złotych Reń. w Walucie Wiedeńskiey, i Sto sześć Zł. Reń. w Walucie Bankowey. W skutku czego tuteysza kassa akcyyna odebrała rozkaz, aby wnioski akcyyne zamknięte z d. 28. Grudnia r. z. począwszy od dnia dzisieyszego, podług rzeczoney stopy przyymowała. W Wiedniu d. 27. Stycznia 1819.

(Następuią podpisy).

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Angielska.

Gazety Kanadyyskie dochodzące do dnia 14go Października umieściły mowę Gubernatora tamecznego P. Maitlanda, miana przy zagaieniu posiedzeń Parlamentu Kanady wyższey, w którey między innemi wyraził: „Roztrząsaiąc tegoroczne wypadki, spostrzeżecie WPanowie z niechęcią, że usiłowano podżegać niechęć i bunt organizować. Jeżeli WPP. uznacie, że Konwent Delegatów bez niebezpieczeństwa dla konstytucyi istnieć nie może, tedy bezstronne światło WPP. postara się o to, aby zniesienie tego Konwentu nie nadwerężało świętego prawa Poddanych w podawaniu prosb o zaradzenie złemu.“ Tak Rada prawodawcza, iako i Izba Gminna dały na to odpowiedź zgadzaiącą się zupełnie z myslą Gubernatora. P. Gourlay, Kanadyyczyk, mieszkaiący atoli w Nowym Yorku, a będący sprawcą pomienionego Konwentu Delegatów, opieraiącego się Gubernatorowi i Parlamentowi w Kanadzie,

)(

przybył do Quebeku i ogłosił zapalczywy adress przeciwko powyższey mowie i odpowiedziom na nią. — Ponieważ Zjednoczone Stany Ameryki północney budnią wielki kanał zachodni, którego celem iest przeciągnienie handlu wewnętrznego od S. Wawrzeńca do zatoki Hudsońskiey, co dla Kanady byłoby bardzo szkodliwem, przeto proponowano Rządowi Angielskiemu zbudowanie kanału od twierdzy Erie do Montreal, któryby kosztowałby do 62,000 łunt. szterl. — Powyższy kanał zachodni będzie mieć 853 mil Angielskich długości, i kosztować 1,220,131 funt. szterl. — Kommissyia wyznaczona do ustanowienia granic między Kanadą a Zjednoczonemi Stanami, rozstrzygnęła, że twierdza zbudowana przez Zjednoczone Stany w Ronses-Point, stoi na ziemi Angielskiey, a zatem Anglii oddaną bydź powinna. To odstąpienie poczytuią gazety Angielskie za rzecz bardzo ważną, ponieważ rzeczona twierdza panuie nad przeprawą na ieziorze Champlain między Quebekiem a Nowym Yorkiem.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Krainy Tenesee i Kentuky odstąpione Zjednoczonym Stanom przez Indyianów Czikasowskich za roczną płacę po 20,000 dollarów przez lat 15 trwać maiącą, wynoszą ogołem 7,800,000 morgów (*acres*) ziemi nayżyźnieyszey, położoney na zachód, a przerżniętey w długości 350 mil Angielskich rzekami Tenesee, Ohio i Mississippi. — Gazety północno Amerykańskie donoszą między innemi: „Prowincyia Illinois będzie 21wszą Prowincyią Związku, iest ona w rzędzie drugą co do rozległości, lecz pierwszą co do bogactwa ziemi, Prowincyia Missouri stanie się tey zimy podobnież osobnem, to iest 22giem Państwem Związkowem, i gwiazdą pierwszego rzędu, ieżeli iey na Kongressie sprawiedliwość oddadzą. Także i Kray Alabama, położony na północ od Florydy zachodniey, weydzie zapewne do rzędu Państw związkowych, licząc iuż przeszło 60,000 mieszkańców. Zjednoczone Stany składaią się przeto iuż z 23ch Państw, do których tey zimy przyłączą się może ieszcze następuiące: 1.) Kraina nad rzeką czerwoną, leżąca na południe nad zatoką Mexykańską. 2.) Kray północno zachodni, położony nad źródłami rzeki Mississippi i graniczący z ieziorem wyższem od północy, a z ieziorem Michigan od wschodu. Kray ten większym iest dwa razy od Wirginii, ma obfite kopalnie miedzi, tudzież dwie rzeki Onisconsing i Fox, które sprawuią związek między ieziorem Michigan a rzeką Mississippi Prairie du Chien, nad uyściem rzeki Onisconsing, iest mieyscem, którędy przechodzą kupcy Indyyscy, a zatem bardzo dogodnem na siedzibę dla Gubernatora i Intendanta, którzyby załatwiał interessa z Indyianami." — Z Nowego Yorku donoszą pod dniem 17stym Listopada: „Handel futrami, który kupcy Angielscy z Kanady prowadzą z Indyianami powyżey rzeki Missuri, zapoznaiąc częstokroć nozieluość Rządu północno-Amerykańskiego, zniewolił Zjednoczone Stany pod dniem 30stym Października do wysłania bataliionu strzelców, celem założenia osady nad uyściem rzeki Jellów stone do rzeki Missuri. Punkt ten, przeznaczony iest na posadę woyskową; klima wyśmienite, a założenie tay osady będzie epoką w dzieiach Ameryki zachodniey; położy bowiem koniec wpływowi Angielskiemu, któ y tak często zbroił Indyianów przeciwko Zjednoczonym Stanom, a oręż i potęgę Rzeczpospolitey zaniesie w okolicę, z którey dotychczas same tylko Angielskie towarzystwa północno - zachodnio i Hudsońskie, odnosiły pl ny. Ponieważ Kommissarze Angielscy nie zaniedbaią wzbudzać w Indyianach obawy z powodu założenia tey osady, przeto Manuel Lisa, który iuż dawniey był w owych okolicach, poprowadzi rzeczony bataliion, celem oświecenia Indyianów o dobroczynności tego przedsiewzięcia." — Gazety Nowo-Yorkskie z dnia 15go Listopada donoszą o różnych przygotowaniach celem zabezpieczenia Prowincyi Nowego Orleanu od wszelkich napadów, dodaiąc: „Gdy wszystkie te plany przyydą do skutku, naowczas żadne obce woysko nie będzie mogło, tak iak dotychczas przybliżyć się tyle, aby huk dział iego odbiiał się po gościńcach naszych." — Pozawierano, iak słychać kontrakty na zbudowanie bardzo rozległych warowni, które zasłaniać maią zatokę Mobile i wszystkie przeprawy do rzeki Mississippi. — Kanał, który buduią w Prowincyi Nowym Yorku, dla połączenia rzeki Hudsońskiey z ieziorem Erie, ma mieć 380 mil Angielskich długości, i urządzonym bydź tak, aby na nim żeglować mogły statki o 100 beczkach ładunku. Daleko ważnieyszem będzie połączenie rzek Hudson i Mississippi, (o którem donosiliśmy dawniey.) — Prezes Zjednoczonych Stanów kazał zakładać wielki gościniec woienny z Plattburgu do French-Mills, dla osiągnienia przeprawy od ieziora Champlain do rzeki S. Wawrzeńca. Zbu-

dowano go iuż przeszło 13 mil Angielskich po części przez skały, które za niedostępne poczytywano. — Plantacyie trzciny cukrowey czynią wielkie postępy, osobliwie w Georgii; Ponieważ podatki bez porównania są mnieysze, a żywność i potrzeby fabryczne daleko tańsze aniżeli w Indyiach zachodnich, gdzie wszystko z zagranicy sprowadzać potrzeba, przeto wygoruią bardzo plantacyie Amerykańskie, zwłaszcza gdy się rozszerzą daley, iak teraz iuż i w Luizyianie. — W zachodnich okolicach Zjednoczonych Stanów, gdzie natrafiono iuż na tyle cudów przyrodzenia i starożytnosci, iaskiń i kości mammutowych, gór solnych, mumii, monet i warowni starożytnych, odkryto teraz w Krainie Ohio źrodło oleiu, gotniącego się ustawicznie, i wylewaiącego w strumień wody, zwany the Duch Creek. Oley ten iest tak delikatny iak z głowy ryby *Spermaceti*, i wydaie na tydzień po 5 baryłek. — Ministeryialne gazety Angielskie usiłuią okazać upadek kredytu i handlu Ameryki północney. „Prawda, (pisze iedna z oppozycyynych gazet Angielskich) że nowe rozporządzenia handlowe w Nowym Yorku, i zakaz handlowania z okrętami Angielskiemi, przybywaiącemi z okolic, w których okręty Amerykańskie przystępu nie maią, chwilowe zatamowanie handlu Amerykańskiego zrządzić musiały; ależ w stosunku zmnieyszenia się handlu produktami zagranicznemi podnosi się handel produktami kraiowemi. Wkrótce dadzą się powszechnie uczuć dobrodzieystwa owego zakazu i utworzenia banku narodowego. Lecz kupiec woła ustawicznie tylko na utratę chwilowey korzyści.“

Kongress Ziednoczonych Stanów, strawiwszy kilka dni na mianowaniu różnych Wydziałów, rozpoczął właściwie swe prace dnia 24. Listopada. P. Hopkinson wniosł zaprowadzenie iednakiego sytematu względem bankructw. — Dnia 26go Izba Reprezentantów zleciła Wydziałowi woyskowemu zdanie sprawy względem powiększenia żołdu Officerów i szeregowych. — Na cześć Officerów od marynarki, którzy wyszczególniali się w ostatniey woynie, kazał Rząd bić medale z ich imionami. — Spodziewaią się, że zbroyna siła lądowa znacznie zmnieyszoną zostanie. — Prezes proponował Kongressowi, aby w Wassyngtonie założyć uniwersytet dla uczniów ze wszystkich Państw związkowych. — Inny proiekt do prawa tyczy się podwyższenia pensyi różnych urzędników Rządowych. — Liczba cudzoziemców umieszczonych w Biurach północno-Amerykańskich wynosi 315. — Z przełożonych Kongressowi aktów względem zaięcia Pensakoli zdaie się, że Sąd woienny skazał był na śmierć Anglików Arbuthnota i Armbrustera (obwinionych iak wiadomo o podżeganie Indyianów przeciwko Ziednoczonym Stanom), później zaś wyrok swóy odmienił w ten sposób, że Arbuthnot miał bydź chłostanym i przez rok więzionym; że atoli Jenerał Jackson nie zezwolił na późnieyszy wyrok, i obu skazanych natychmiast stracić rozkazał. — Donoszą z Wassyngtonu pod dniem 9. Listopada, że od czasu nadeyścia ostatnich listów urzędowych z Hiszpanii, między Posłem Hiszpańskim a Rządem Ziednoczonych stanów wszczęła się korrespondencyia, ściągaiąca na siebie uwagę publiczną, i że Rząd Hiszpański zdaie się gotowym bydź do odstąpienia Floryd pod warunkami, które iększcze nie są wiadome; naywiększa trudność ma zachodzić w oznaczeniu granicy Mexykańskiey. Według gazety Nowo-Orleańskiey z dnia 15. Listopada nie nadszedł był ieszcze do Pensakoli wcale żaden rozkaz względem bezwarunkowego oddania Hiszpanom tey posady, owszem spodziewano się wzmocnienia osady woyskowey ze Ziednoczonych Stanów. — Gazeta Nowo-Yorkska z dnia 9. Grudnia umieściła list datowany w Charlestonie pod dniem 30. Listopada, który donosi: „Przez bryg Entreprise, przybyły właśnie z Nowego-Orleanu, dowiaduiemy się, że osada Jenerała Lallemanda w Texas przez 200 ludzi woyska Hiszpańskiego rozproszoną została, i że toż samo woysko Hiszpańskie także i Galweston zaięło, załogę zaś tameczną odesłało na małym statku, który spotkał się z pomienionym brygiem Entreprise na rzece Missisippi dnia 10. Listopada.“ — Inne gazety powątpiewaią ieszcze o rzeczywistości tego wypadku; nadto zaś wiadomo, że Ziednoczone Stany roszczą sobie prawo do owey posady, i że wielka część Obywateli północno-Amerykańskich na pierwszą wieść o zagrożeniu osadników Francuzkich ofiarowała im wsparcie. — Były Jenerał Francuzki Lefebvre-Desnouettes znaydował się na początku miesiąca Grudnia w Wassyngtonie. — Od czasu iak Boyer, Prezydent Rzeczpospolitey Haityckiey wezwał Murzynów ze wszystkich Kraiów do osiadania w Haity, zaczynaią gazety Amerykańskie rozprawiać o proiekcie wysłania Murzynów północno-Amerykańskich do odległey iakiey krainy i utworzenia z nich osady. — Magistrat w New-Jersey uchwalił iednomyślnie zakaz wywożenia Murzynów z Kraiu tamecznego. — Pisma

publiczne umieściły poniższy wyciąg z listu datowanego w Baltimorze dnia 20. Listopada: „Ośmnaście nayynakomitszych domów handlowych zyskało w przeciągu półtora miesiąca ogromną summę przeszło 200 milionów dollarów, pozyskawszy od Artigasa listy korsarskie i powysyławszy z niemi na morze okręty, które zabrały 30 bogato naładowanych okrętów Portugalskich, przeznaczonych do Brazylii. Rzeyz ułożono tak przezornie, że trudno, aby Rząd Portugalski wskórał co z reklamacyiami swoiemi. — Gazety Amerykańskie donoszą że P. Van Ness, Sędzia w Nowym Yorku rozstrzygnał, iż Ziednoczone Stany nie powinny wdawać się w nadwerężenia bandery Hiszpańskiey przez okręty naturalizowanych Poddanych ziednoczonych Prowincyy południowo-Amerykanskich, uzbroione w portach Ameryki północney. — Przeciwnie rozstrzygniono sprawę względem Hiszpańskiego okrętu Providencia zabranego przez korsarza Bandery Buenos-Ayreskiey, a reklamowanego przez Konzula Hiszpańskiego w Baltimorze; uznano bowiem, że Konzul Hiszpański odebrać ma 5/6 wartości ładunku i okrętu, a 1/6 zostawiono w rękach Rządu na przypadek, gdyby kto w przeciągu roku okazał prawo swoie do niey. — Słychać, że Rząd Ziednoczonych Stanów wysłać miał do Baltimory swoiego Prokuratora jeneralńego dla wytoczenia sprawy przeciwko owym Domom handlowym, które pod banderą Artigesa dopuściły się ogromnych rabunków przeciwko okrętom Portugalskim. — Niedawno popłynęły do Limy fregaty Horatio i Curiatio, uzbroione osadą z Amerykańskiego liniiowego okrętu Wassyngton; za niemi popłynęło z Baltimory około 6 korsarzy, celem oczyszczenia morza południowego z okrętów Hiszpańskich.

Rossyia.

Z Petersburga d. 27. Grudnia V. S. — Dnia 23go b. m. stolica Państwa z radością w murach swych uyrzała Nayiaśnieyszego Cesarza Jegomości, po czteromiesięcznem z niey oddaleniu się. Dnia 25go, w dniu Narodzenia Pańskiego, osoby do Dworu należące, po Mszy Ś., złożyły Cesarzowi Jmci powinszowanie szczęśliwego do stolicy Państw swoich powrotu. Tegoż dnia dzwony wszystkich kościołów i grom działowy obwieściły rocznicę dziękczynienia Narodu dla Naywyższego i śpiewaiące się Te Deum, na pamiątkę oswobodzenia Rossyi od nayścia nieprzyiacielskiego w roku 1812. Wieczorem miasto było oświecone.

Z Petersburga d. 31. Grudnia V. S. — N. Cesarzowa Jeymość Maryia, po czterech miesiącach i kilku dniach niebytności, powróciła do tuteyszey Stolicy wczoray. Wysiadła w towarzystwie Cesarza Jegomości, który na spotkanie N. Matki Swey wyieżdżał, do Kazańskiego Kościoła, gdzie wiele znakomitszych osób było zebranych.

Ukazem Jego Cesarskiey Mości do Rządzącego Senatu, pod dniem 23. Grudnia, mianowany został na Gubernatora cywilnego Estonii, rzeczywisty Szambelan Baron Budberg, dotąd zostaiący w Ministeryium spraw zagranicznych.

*. Hrabia Rumiańcow, Kanclerz Państwa, w miasteczku swem Homlu, w Gubernii Mohilewskiey, w powiecie Bielickim, założył dla włościan szkołę, w którey nauki dawane będą podług metody Lankastra. Dnia 9go Grudnia szkoła ta uroczyście otwartą została. Nauczyciel sprowadzony iest z Anglii.

W Petersburgu w drukarni morskiey, wyszła Flora Petersburgska i Moskiewska, obok z textem Francuzkim, przez Józefa Liboszica lekarza nadwornego Jego Cesarskiey Mości, i Karola Triniusza lekarza nadwornego Xiążęcia Jmci Wirtembergskiego. Tłumaczenie na ięzyk Rossyyski iest S. Orłowa.

Z Petersburga d. 22. Grudnia V. S. — „Jak wielkim był w ostatnich dwóch latach nawóz złota i srebra, okazuie się z ilości tych metalów wybitych w mennicy. W roku 1817 wynosiła przeszło 18 milionów rubli srebrnych, a w r. b. do d. 1. Grudnia w złocie i srebrze przeszło 22 milionów rubli srebrnych. Nie przebita ieszcze na pieniądze ilość tych metalów, wynosi przeszło 16 milionów rubli srebrnych, których wybiianiem mennica ciągle się zaymuie. I chociaż codziennie wybiiaią 70,000 rubli śrebr. mennica iednak nie iest w stanie wyrobić zaraz składane w niey metale; opłaca więc tylko zaraz piątą część wartości, a na resztę wydaie rewersa menniczne, z oznaczeniem pewnych terminów opłaty, które dochodzą iuż do miesiąca Października roku przyszłego, etc. etc."

Królestwo Polskie.

Od dnia 17. do 23. Stycznia r. b. przedawano na targach w Warszawie i na Pradze; korzec pszenicy po 26 do 39 ZP.; Żyta, po 19 do 22 1/2 ZP.; Jęczmienia, po 12 do 17 ZP.; Owsa, po 9 do 11 ZP.; Grochu, po 16 do 20 Zp.